

Strategi om tillämpning av AI

Finansdepartementet

Dokumentbeteckning

COM (2025) 723 Celexnummer 52025DC0723

Meddelande från Europeiska kommissionen till Europaparlamentet
och rådet - Strategi om tillämpning av AI

Sammanfattning

Den 8 oktober presenterade Europeiska kommissionen ett meddelande med en strategi om tillämpning av artificiell intelligens (AI). Strategin syftar i huvudsak till att öka användningen av AI och underlätta AI-integrering för att öka konkurrenskraften hos europeisk industri. Strategin uppmuntrar till att använda en AI först-policy på områden där AI bedöms ha potential för att förändra hur företag och offentlig sektor arbetar med problemlösning och på så sätt stärka EU:s AI-förmåga. Strategin är uppbyggd kring tre delar: införande av sektorsspecifika flaggskeppsinitiativ, hantering av övergripande utmaningar och inrättande av en gemensam styrningsmekanism.

Regeringen välkomnar att en strategi för tillämpning av AI inom EU har presenterats.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den 13 juni 2024 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av förordningarna (EG) nr 300/2008, (EU) nr 167/2013, (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 och (EU) 2019/2144 samt direktiven 2014/90/EU, (EU) 2016/797 och (EU) 2020/1828 (förordning om artificiell intelligens), i det följande benämnd AI-förordningen.

Syftet med AI-förordningen är bl.a. att förbättra den inre marknadens funktion och främja användningen av människocentrerad och tillförlitlig AI.

Kommissionen presenterade den 9 april 2025 ett meddelande om en handlingsplan för AI-kontinenten (COM(2025)165). I handlingsplanen åtar sig kommissionen ett tydligt, enkelt och innovationsvänligt genomförande av AI-förordningen.

Strategin om tillämpning av AI bygger på kommissionens handlingsplan för AI-kontinenten och EU:s åtagande att främja människocentrerad och tillförlitlig AI i enlighet med AI-förordningen.

Kommissionens meddelande om en strategi om tillämpning av AI presenterades den 8 oktober 2025.

1.2 Förslagets innehåll

Strategin syftar till att öka användningen av AI, särskilt hos små- och medelstora företag, och underlätta AI-integrering för att öka konkurrenskraften hos europeisk industri, med särskilt fokus på strategiskt viktiga områden. Strategin uppmuntrar till att använda en AI först-policy på områden där AI bedöms ha potential för att förändra hur företag och offentlig sektor arbetar med problemlösning och på så sätt stärka EU:s AI-förmåga.

Strategin är uppbyggd kring tre delar: införande av sektorsspecifika flaggskeppsinitiativ, hantering av övergripande utmaningar och inrättande av en gemensam styrningsmekanism. I strategins bilaga listas de sektorsvisa möten som kommissionen har genomfört inför framtagandet av strategin, kommissionens interna AI-relaterade initiativ och en sammanfattning av de olika insatser som kommissionen planerar för att genomföra strategin.

Sektorsvisa flaggskeppsinitiativ

Kommissionen har identifierat ett antal flaggskeppsinitiativ som den avser att initiera för att öka användningen av AI inom vissa strategiskt viktiga sektorer som anges nedan. Initiativen som presenteras är till största delen avsedda att genomföras inom ramen för redan existerande, nyligen presenterade eller aviserade

åtgärder och program. Kommissionen anger att den avser att mobilisera ca 1 miljard euro från olika finansieringsprogram för att genomföra de aviserade insatserna.

Hälso- och sjukvård inklusive läkemedel

För att underlätta användningen av AI-verktyg inom hälso- och sjukvården och därmed öka möjligheterna till tidig upptäckt av sjukdomar avser kommissionen bl.a. att inrätta europeiska AI-drivna avancerade screeningcentrum och ett europeiskt expertnätverk för framtagande av riktlinjer för valideringsmetoder och bästa praxis för AI-implementering. För att stödja AI-användning inom läkemedelsutveckling avser kommissionen att lansera en AI-utmaning som ska möta medicinska behov och föreslå lämpliga åtgärder för att möjliggöra ett snabbare marknadsinträde för medicintekniska produkter.

Robotteknik

För att EU även fortsatt ska ligga i framkant inom utveckling av robotteknik ser kommissionen behov av insatser, framför allt inom tillämpningen av generativ AI. Kommissionen avser därför att delta i etablerandet av en katalysator som sammanför utvecklare och industrier för att påskynda utvecklingen och spridningen av europeiska AI-drivna lösningar som tillgodoser marknadens behov.

Tillverkning, teknik och byggverksamhet

Kommissionen konstaterar att AI kan förbättra effektiviteten och anpassningsförmågan i produktionsprocesser, bl.a. genom användning av AI-genererade digitala tvillingar, dvs. digitala kopior som används för att genomföra simuleringar i en virtuell miljö. För att bidra till ökad AI-användning inom tillverkningssektorn avser kommissionen att stödja utvecklingen av sektorsspecifika AI-modeller och AI-agenter, samt finansiera projekt för att minska avståndet mellan forskningsmiljöer och tillämpning.

Försvar, säkerhet och rymd

Kommissionen bedömer att AI kommer utgöra en avgörande teknik inom både försvars- och rymdsektorn. Kommissionen avser att påskynda utvecklingen och driftsättningen av AI-verktyg för lägesuppfattning och ledning samt kontroll inom ramen för Europeiska försvarsfonden. Det kommer också att etableras en europeisk infrastruktur för säker beräkningsförmåga, t.ex. AI- och gigafabriker, för att kunna träna AI-modeller inom försvars- och rymdområdena. Kommissionen avser även att stödja AI-regelefterlevnad inom europeisk rymdproduktion och rymdverksamhet.

Kommissionen konstaterar också att AI blir ett allt viktigare verktyg för att säkerställa inre säkerhet och cybersäkerhet, vilket kräver anpassade lösningar. Kommissionen avser därför att bl.a. främja utveckling och användning av AI-lösningar för inre säkerhet,

finansiera projekt för att utveckla och sprida AI-baserade verktyg för cybersäkerhet, samt stödja interoperabilitet och säker integration av AI i exempelvis cybersäkerhetsarkitektur.

Transporter och automatisering

AI har redan i dag en stor påverkan på transportsektorn inom alla transportslag, bl.a. genom att fordon automatiseras. Det bedöms dock finnas utmaningar, t.ex. när det gäller tillgång till högkvalitativa träningsdata och tillräcklig tillgång till digital och fysisk infrastruktur. Kommissionen avser därför att verka för att AI- och gigafabriker inrättar snabbspår för utveckling av bl.a. AI-modeller och lansera ett initiativ för att öka driftsättning av tjänster med fokus på t.ex. självkörande fordon.

Elektroniska kommunikationer

Integreringen av AI inom sektorn för elektroniska kommunikationer har ökat och enligt kommissionen har AI stor potential inom sektorn, särskilt genom smartare nätverkshantering och tjänsteinnovation. AI har dock hittills haft begränsad påverkan inom sektorn på grund av brist på öppna plattformar och kapacitet i kant-utrustning, dvs. sensorer, maskiner eller datorer där vissa beräkningar kan göras av utrustning i nätverkets utkant och inte i centralt placerade servrar. Kommissionen avser därför att främja utvecklingen av EU:s kant-kapacitet i AI-utrustning och skapa en europeisk AI-plattform inom telekommunikation, för att öka samverkan mellan operatörer, tillverkare och användarindustri.

Energi

Kommissionen anser att AI har potential att förbättra energieffektiviteten i hela den ekonomiska värdekedjan och att energisektorn är avgörande för att tillgodose behovet av den elektricitet som behövs för Europas växande digitala ekonomi och datacenter. Kommissionen påpekar dock att avancerade AI-modeller och AI-system, framför allt i datacenter, konsumerar stora mängder energi. Kommissionen avser att stödja utvecklingen av AI-modeller för att förbättra förvaltningen av näten och öka energieffektiviteten. Kommissionen planerar att adressera det ökade behovet av elektricitet i sin kommande strategiska karta för digitalisering och AI för energisektorn samt i det aviserade förslaget till EU-rättsakt om moln och AI.

Klimat och miljö

I strategin anges att AI-verktyg i dag används, bl.a. för övervakning, prognoser och observationer kopplade till klimat- och miljöfrågor, men att det finns en stor outnyttjad potential. Kommissionen avser därför att etablera en modell med öppen källkod som ska tillgängliggöra AI-baserade lokala digitala tvillingar som bl.a. kan hjälpa till att förutse risker och minska effekterna av klimatförändringar.

Jordbruk och livsmedel

AI används redan i dag inom jordbruket och livsmedelsproduktionen, men bristen på högkvalitativa data och

interoperabilitet kan enligt kommissionen leda till att applikationer inte når marknaden. För att stödja en AI först-policy inom sektorn avser kommissionen att skapa en jordbruks- och livsmedelsplattform som ska underlätta användningen av specialiserade AI-verktyg och applikationer inom sektorn.

Kultur och media

Enligt kommissionen har AI-användningen inom kultur och media stor potential, men det finns utmaningar, bl.a. kopplat till etik, transparens och upphovsrätt. För att stödja AI-användningen inom sektorn avser kommissionen att bl.a. främja etablerandet av mindre studior för AI-förstärkt virtuell produktion och bistå i användande av AI-teknik för översättning vid utveckling av paneuropeiska nyhets- och informationsplattformar. Kommissionen planerar även att tillsätta en utredning om juridiska utmaningar kopplade till AI-genererat innehåll.

Offentlig sektor

AI anses ha stor potential för effektivisering av den offentliga sektorn, samtidigt som säkerheten behöver upprätthållas. För att öka användningen av AI-lösningar inom sektorn avser kommissionen att ta fram en särskild AI-verktygslåda och påskynda användningen av generativa AI-lösningar. Kommissionen avser därutöver att genomföra en översyn av det europeiska interoperabilitetsramverket med fokus på AI.

Sektorsövergripande utmaningar

I strategin adresserar kommissionen också ett antal sektorsövergripande utmaningar för att öka utveckling och integrering av AI samt EU:s tekniska suveränitet.

Förbättrade förutsättningar för små- och medelstora företag

Kommissionen har identifierat svårigheter för små- och medelstora företag att använda AI och avser därför att utlysa en intresseanmälan för europeiska företag att dela med sig av sina AI-modeller och system inom ramen för de redan etablerade europeiska digitala innovationshubbarna. Syftet är att skapa ett ekosystem med AI-lösningar baserade på öppen källkod.

AI-redo arbetskraft inom alla sektorer

För att säkerställa en ansvarsfull och gynnsam användning av AI bland alla arbetstagare anses rätt kompetens vara en förutsättning. Kommissionen avser därför att tillgängliggöra praktisk AI-träning, skräddarsydd efter olika sektorer och yrkesroller, genom en AI-kompetensakademi. Även industrin uppmuntras att ge tillgång till utbildningsmöjligheter för anställda. Inom sektorer med hög digital intensitet i behov av arbetskraft avser kommissionen att finansiera ett mastersprogram med inriktning på AI för företag och etablera ett AI-labb för entreprenörer för att sammanföra nyligen utexaminerade AI-studenter och mentorer.

AI som produktionsfaktor

Kommissionen konstaterar att AI blir en allt viktigare produktionsfaktor som tar sig olika former och att utvecklingen går snabbt. AI-modeller i teknisk framkant, s.k. frontier AI, håller på att växa fram som en strategisk tillgång och en kritisk komponent. Kommissionen framhåller att en prioritering för EU är att se till att europeiska AI-modeller med spetskapacitet stärker suveräniteten och konkurrenskraften på ett tillförlitligt och människocentrerat sätt. Kommissionen avser därför att lansera och koordinera ett europeiskt AI frontier-initiativ genom att samla ledande industri och akademi. Kommissionen har även presenterat en europeisk strategi för AI inom vetenskap som fokuserar på AI-användning inom alla vetenskapliga discipliner.

Tillit till den europeiska marknaden

Som en del av strategin kommer kommissionen att öka sina ansträngningar för att säkerställa efterlevnaden av AI-förordningen. En servicedesk har satts upp och kommissionen fokuserar nu på att ta fram riktlinjer inom viktiga områden. Medlemsstaterna uppmanas att skyndsamt utse ansvariga nationella myndigheter.

Gemensam styrningsmekanism

Kommissionen avser att med strategin som bas skapa en fortsatt dialog om AI och uppföljning av AI inom EU. I linje med detta kommer den redan existerande AI-Alliansen att göras om till ett

forum för koordinering för intressenter och policy-utvecklare. AI-byrån kommer att hålla årliga samlingar för att diskutera AI-innovationer och etablera byråer för respektive sektor för att följa upp strategin.

Kommissionen avser även att etablera ett AI-observatorium som ska ta fram indikatorer för att följa upp hur AI påverkar olika sektorer och följa framtida utveckling och trender. AI-styrelsen, som etablerades under AI-förordningen, kommer även fortsatt att vara det huvudsakliga forumet där diskussioner om AI förs med medlemsstaterna. Kommissionen uppmanar därför medlemsstaterna att anpassa sina nationella AI-strategier till den sektorsansats som presenteras i strategin om tillämpning av AI.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet utgör inte bindande lagstiftning och har därför ingen omedelbar effekt på gällande svenska regelverk.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Kommissionens meddelande har inga omedelbara budgetära konsekvenser för Sverige. Utgångspunkten är att eventuella utgiftsdrivande åtgärder på EU-budgeten behöver finansieras genom omprioriteringar inom programmen i den fleråriga budgetramen och att eventuella nya åtaganden och uppgifter som innebär kostnader för statsbudgeten ska hanteras inom beslutade ramar.

Kommissionens meddelande om en strategi om tillämpning av AI utgör inte bindande lagstiftning och innehåller inte någon konsekvensanalys.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att en strategi för tillämpning av AI inom EU har presenterats.

Regeringen ser positivt på det breda angreppssättet, då användningen av AI kommer att påverka de flesta samhällssektorer. Regeringen ser också positivt på användandet av redan existerande och etablerade strukturer för de initiativ som presenteras.

Regeringen välkomnar även att strategin tar sin utgångspunkt i potentialen hos AI att stärka EU:s innovation och konkurrenskraft, och att den samtidigt lyfter vikten av säkerhet och tillit till tekniken. Det är dock viktigt att genomförandet av strategin inte tränger ut privata investeringar samt andra långsiktiga satsningar på forskning och innovation som företag och andra i de aktuella sektorerna avser att göra.

Regelförenkling är en av grundförutsättningarna för att stärka företagens konkurrenskraft och förmåga till innovation och är fortsatt ett högt prioriterat område av regeringen. Regeringen anser därför att det är viktigt att kommissionen vid genomförandet av strategin om tillämpning av AI beaktar företagens perspektiv. Bland annat vid utformning och tillämpning av regelverk och identifierar de möjligheter till förenkling som användningen av AI kan medföra. AI kan exempelvis i sig användas för att minska företagens regelbörda. Det är viktigt att genomförandet av strategin inte förtar regelförenklingar på området.

Regeringen värdesätter att strategin tydligt framhåller behovet av att säkerställa ett snabbt framtagande av AI-baserade lösningar för EU:s inre säkerhet. Regeringen uppskattar också strategins fokus på att försöka minska trösklarna för AI-användning inom olika sektorer och underlätta för små- och medelstora företag.

Regeringen anser avslutningsvis att det är viktigt att framtida förslag föregås av grundliga konsekvensanalyser med inriktning på europeiskt mervärde och kostnadseffekter i stort, samt att de inte snedvrider konkurrensen mellan EU:s medlemsstater, branscher eller företag, inte tränger undan privat finansiering och är förenliga med en återgång till ett mer restriktivt statsstödsregelverk.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

De flesta medlemsstater har i ett initialt skede uttryckt stöd för meddelandet med strategin.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Meddelandet avses inte remitteras.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rubriken är inte tillämplig då meddelandet inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Rubriken är inte tillämplig då meddelandet inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet med strategin kommer troligen att diskuteras i relevanta rådsarbetsgrupper under hösten 2025.

4.2 Fackuttryck och termer